Promovarea nediscriminării și incluziunii elevilor cu cerințe speciale în sistemul educațional românesc

Prof. Covaci Laurean Vlad
Prof. Covaci Aletta Maria
Liceul Teoretic „Samuil Micu" Sărmașu

Sistemul educațional are un rol crucial în promovarea valorilor fundamentale ale societății, cum ar fi nediscriminarea și incluziunea. În acest sens, este esențial ca elevii cu cerințe speciale să beneficieze de o educație egală și să aibă acces la oportunități de învățare adecvate și adaptate nevoilor lor individuale. Acest articol explorează importanța nediscriminării și incluziunii elevilor cu cerințe speciale în sistemul educațional românesc, analizează progresele și provocările existente și evidențiază măsurile și beneficiile asociate acestor eforturi.

Potrivit studiilor internaționale privind evoluțiile la nivel mondial, în ultimele decenii s-au înregistrat progrese notabile în ceea ce privește protecția și asigurarea respectării drepturilor copiilor, în particular, a dreptului la educație. Există o abordare generală privind importanța educației și a asigurării accesului la educație pentru toți copiii, ca mod de realizare a altor drepturi fundamentale ale omului și mijloc de modelare a dezvoltării viitoare a umanității.[1]

Sistemul educațional românesc își asumă responsabilitatea de a promova nediscriminarea și incluziunea elevilor cu cerințe speciale, oferindu-le șanse egale de a beneficia de educație de calitate și de a se dezvolta într-un mediu sigur și susținător.

Incluziunea înseamnă crearea unui mediu educațional în care toți elevii se simt acceptați, respectați și implicați. În școlile incluzive, diversitatea este valorizată, iar diferențele individuale sunt considerate resurse care contribuie la învățare. Aceasta presupune implicarea tuturor părților interesate, inclusiv a profesorilor, părinților, colegilor și comunității în general. Prin crearea unui mediu incluziv, elevii cu cerințe speciale au șansa de a-și dezvolta abilitățile sociale, emoționale și academice într-un cadru care îi susține și îi încurajează.

Beneficiile incluziunii:

Promovarea nediscriminării și incluziunii în sistemul educațional românesc aduce numeroase beneficii atât elevilor cu cerințe speciale, cât și întregii societăți. Elevii cu cerințe speciale au oportunitatea de a se dezvolta pe deplin, de a-și valorifica abilitățile și de a contribui la comunitate. De asemenea, incluziunea învățării poate promova acceptarea, înțelegerea și respectul între elevi, construind astfel o societate mai tolerantă și mai inclusivă.

[1] Inclusive Education defined by United Nations http://inclusive-solutions.com/blog/inclusive-education-defined-unitednations

Promovarea egalității de șanse:

Promovarea nediscriminării este esențială pentru a asigura că toți elevii, indiferent de abilitățile și cerințele lor speciale, beneficiază de oportunități egale de educație. Această promovare nu este doar un obiectiv moral, ci și o cerință legală, conform Legii Educației Naționale și altor reglementări/legi care protejează drepturile copiilor cu cerințe speciale. Aceste legi stabilesc principii și standarde pentru a asigura accesul nediscriminatoriu la educație și pentru a promova incluziunea în școli.

- Acces egal la educație:

Promovarea nediscriminării înseamnă asigurarea accesului egal la educație pentru toți elevii, indiferent de abilitățile sau cerințele lor speciale. Elevii cu dizabilități fizice, intelectuale, senzoriale sau cu tulburări de spectru autist trebuie să aibă posibilitatea de a învăța în aceleași școli și să beneficieze de aceleași oportunități ca și ceilalți elevi. Aceasta implică adaptarea curriculumului, oferirea de sprijin suplimentar și asigurarea unei infrastructuri adecvate pentru a le permite să se integreze în mod efectiv în sistemul educațional.

- Adaptarea curriculumului și a metodelor de predare:

Elevii cu cerințe speciale pot beneficia de adaptarea curriculumului și a metodelor de predare pentru a răspunde nevoilor lor individuale. Aceasta poate implica utilizarea tehnologiei asistive, instruirea individualizată, strategii de învățare diferite și evaluarea adecvată a progresului lor. Adaptarea curriculumului și a metodelor de predare nu numai că le oferă elevilor cu cerințe speciale oport

Incluziunea în practică:

În practică, încurajarea incluziunii elevilor cu cerințe speciale implică crearea unui mediu educațional care să ofere sprijin și să răspundă nevoilor individuale ale acestor elevi. Aceasta poate include facilitarea accesului la servicii de evaluare și diagnosticare, furnizarea de sprijin educațional specializat și adaptări ale curriculumului și metodelor de predare. În plus, formarea adecvată a cadrelor didactice și colaborarea între profesori, părinți și specialiști în domeniul educației speciale sunt esențiale pentru a asigura o implementare eficientă a principiilor de incluziune.

Progrese și provocări:

În România, au fost făcute progrese semnificative în promovarea incluziunii elevilor cu cerințe speciale în sistemul educațional. Există o creștere a numărului de școli și clase speciale integrate, precum și a furnizării de sprijin specializat pentru acești elevi. De asemenea, inițiativele guvernamentale, ONG-urile și organizațiile implicate în educația specială și incluziunea socială au jucat un rol important în sensibilizarea opiniei publice și promovarea schimbărilor pozitive.

Cu toate acestea, există încă provocări în ceea ce privește nediscriminarea și incluziunea elevilor cu cerințe speciale în sistemul educațional românesc. Unele dintre acestea includ:

- *Infrastructura și resurse limitate:* O mare provocare în implementarea incluziunii în sistemul educațional este lipsa infrastructurii adecvate și a resurselor necesare pentru a satisface nevoile individuale ale elevilor cu cerințe speciale. De multe ori, școlile se confruntă cu lipsa

sălilor de clasă adaptate, echipamente speciale și personal specializat pentru a răspunde nevoilor acestor elevi.

- *Stigmatizarea și discriminarea:* În ciuda progreselor, elevii cu cerințe speciale încă se confruntă cu stigmatizarea și discriminarea în societate. Acest lucru poate afecta încrederea și dezvoltarea lor emoțională și socială. Este important să se facă eforturi continue pentru a combate prejudecățile și pentru a promova o cultură a acceptării și a respectului în școli și în comunitate.
- *Formarea insuficientă a cadrelor didactice:* O altă provocare semnificativă este lipsa de formare adecvată a cadrelor didactice în ceea ce privește metodele de predare și evaluare adaptate elevilor cu cerințe speciale. Este necesară o investiție semnificativă în formarea profesorilor pentru a dezvolta abilități și competențe specifice care să permită o educație inclusivă și de calitate pentru toți elevii.
- *Colaborarea limitată între diferitele părți implicate*: O coordonare și colaborare eficientă între profesori, părinți, specialiști în domeniul educației speciale și alte părți implicate este esențială pentru a asigura succesul incluziunii. Uneori, există o lipsă de comunicare și colaborare între aceste părți, ceea ce poate afecta negativ sprijinul și serviciile oferite elevilor cu cerințe speciale.

Promovarea nediscriminării și incluziunii elevilor cu cerințe speciale în sistemul educațional românesc reprezintă o necesitate imperativă pentru a asigura o educație egală și de calitate pentru toți copiii. Deși există progrese notabile, există încă provocări de depășit, inclusiv infrastructura și resursele limitate, stigmatizarea și discriminarea, formarea insuficientă a cadrelor didactice și colaborarea limitată între diferitele părți implicate. Este important ca guvernul, școlile, profesorii, părinții și societatea în ansamblu să se angajeze în continuare pentru a crea un mediu educațional inclusiv, în care toți copiii să aibă acces la o educație de calitate și să se simtă acceptați într-un mediu sigur și susținător. Aceasta implică investiții în infrastructură și resurse adecvate, formarea continuă a cadrelor didactice și promovarea unei culturi a incluziunii în școli și în comunitate.

De asemenea, este important să se promoveze conștientizarea și sensibilizarea în rândul publicului larg cu privire la drepturile și nevoile elevilor cu cerințe speciale. Evenimente, campanii de informare și educație pot contribui la schimbarea mentalităților și la crearea unui mediu mai deschis și mai receptiv față de diversitatea și diferențele individuale.

Prin crearea unui sistem educațional care promovează nediscriminarea și incluziunea, România poate oferi tuturor elevilor șanse egale de a-și dezvolta potențialul și de a participa activ în societate. Elevii cu cerințe speciale trebuie să primească sprijinul și resursele necesare pentru a-și atinge obiectivele academice și pentru a se integra în comunitatea în care trăiesc.

În final, promovarea nediscriminării și incluziunii elevilor cu cerințe speciale în sistemul educațional românesc nu este doar un obiectiv esențial din punct de vedere moral și social, ci și o necesitate pentru a construi o societate mai justă, egalitară și sustenabilă. Prin lucrul împreună și prin implicarea tuturor părților interesate, putem crea un sistem educațional care să ofere oportunități egale pentru toți elevii și să promoveze valorile fundamentale ale nediscriminării și incluziunii.

Bibliografie:

1. UNESCO, 2005, Guidelines for Inclusion Ensuring Access to Education forAll, Paris.
2. UNESCO, 2009, Incluziunea în educaţie. Ghid de politici, Paris.
3. Vrăşmaş, Traian, Învăţământul integrat şi/ sau incluziv, Ed.Aramis, 2004.
4. Vrăşmaş, Traian, Școala şi educaţia pentru toţi, Ed. Miniped, 2003.
5. Vrăşmaş, Ecaterina, Introducere în educaţia cerinţelor speciale, Ed. CREDIS, 2006.
6. *** Local Authorities, Schools, Health and Social Services in England. Statutory Guidance, nov. 2001, Inclusive schooling. Children with Special Educational Needs.